

ז " ט *

מה אחד מאבות תנועת העבודה בארץ-ישראל — זאב סמיליאנסקי. הוא הקדים את הצליה השנייה, וזוהי אחד מערכי „הפועל הצעיר” הראי שונים. כאשר „הפועל הצעיר”, הרי פיע בירושלים, אם כי מטעמי לר צליות היה כתוב „נדפס פה סחיד”. להליותו הספיק לבוא מאתנו רק מתי מספר. לו הספיקו, היו באים רבים מדעניה ומנהלל ומישובים אחרים בעמקים, כי רכנס היו ממד גיחי היסודות שהיו קשורים אתו בארגון ובעבודה ובחללאות, וביני עות המחשבה — להאדת הדרך, שאחר כך זרמו בה רכבות. ז"ס היה מאבות הספרות והמדע של ההתיישבות בארץ-ישראל. ואם לפרסם מהדש את הכל מה שהוא כתב, יצטרפו הדברים לכרכים רבים.

הוא בא לארץ ישראל בשנת 1891, ז"א לפני 53 שנה. אחד כך נסע לרוסיה וחזר ב-1908 — לפני 40 שנה.

בינינו ישנם אנשים קשורים עם ז. סמיליאנסקי שנים רבות, אולם אני חייתי קשור אתו קשרי מהיטבת עוד לפני בואו לארץ יש.

(*) דברים שנאמרו בימי הליותו של ז"ס באספת עובדי הועד הפועל של ההסתדרות.

ראל, היה זה אחי פרעות קר שינוב וכימי הופעת הצעת אנגד הה. ההצעה הזאת, שהיה בה רק משים צעד סטרטגי, בכחית „תבה ונערוך מעין אחיות עינים כלפי תורכיה, שאיננה רוצה עוד בנו בארץ ישראל, ונלך לזמן מה לאר נגדה להצלה ארעית, ואחר כך נר אה את. דרבנו לארץ-ישראל”. הרע יון היה משונה, לא רק „ארעי” כי אם אורזי, אולם המוח היתודי עשה מיד את שלי, התלקחה המד שמה והתלקח הדמיון והצעה אר עית פותחה למדרגת תכנית ואידוי אולגיה טריטוריאליסטית יסודית ומנהלית — לביסוס תיאורטי ועק רזני, שבארץ-ישראל אין תקנה להתיישבות יהודית. נוצרה וקמה גם ספרות טריטוריאליסטית.

אחד מאבות הטריטוריאליזם הזה היה יעקב לישצ'ינסקי והשני חזן — האב, שניהם אנשים בעלי כשרון, שהטיפו לרעיון הטריטוריאליזם בעל פה ובכתב. ישניהם נואמים גדר לים, סביבנו נעשתה אז התורה החדשה והפולמים הטריטוריאליסטי התוקף. ואנו רק קומץ נערים ונע רות — מציוני ציון, מתעקשים באיפן אינסטינקטיבי בעד ציון ומתקוממים נגד עקירתה ממחשבת התחיה. אולם לא היתה לנו כל ארגומנטציה מלבד זו, של מורד

וללא כל אותם הדברים שיש בהם משום שלשלת של דורות — זה אור מתעה, וכל התיאוריה של הטריטוריאליזם היא אנד מתעה.

המאמר הכבד הזה צייר אתנו — הגערים והגערות של ציוני ציון בהומר, „בביסוס”, — בכלי זיון במלחמה נגד הטריטוריאליזם אז. אם לקרוא עכשיו את „אור מת עה” וראי יתברר כיום שיש בו משתו גאובי, שריכוז ההומר נראה עכשיו לפרימיטיבי ולא מספיק, אך לם הדי היה זה בימים הראשונים, עוד לפני הכל, — לא רק לפני שקמו לנו מומחים בעלי נסיון וספר רות מדע, כ"א גם לפני שעלינו ארצה ולפני שהתנסינו בהנחת היר סודות להתיישבות הציונית, החת ישבות העובדת. וגם כיום כשאנחנו צריכים להוכיח את דבר קליטת הארץ, הדי גם עכשיו אנו נזקקים לעבודה מדעית רבה. אולם המאמר של ז"ס הית' הראשון שעד שר אותנו עם הממשות ועם היר סודות הרציונליים שמהתיישבות. וכשבאנו ארצה היה ז"ס בתוכנו. ומכאן ואילך, במשך עשרות ביש נים, רקם האיש בעמל ספרותי רב את מחשבת המעשה של יצירתנו התיישבותית בארץ ישראל. הוא היה מראשוני הפובליציסטים שלנו בעניני ההתיישבות, החללאות, הח עשיה, ושאלות הניהה. הוא היה גם הטטייסטיקן העברי הראשון בארץ

ישראל. נדמה לי שמאמרו הראשון בענין הטטייסטיקה היה על מיפקד המשוג ההודי ביפו. המיפקד הזה היה יכול לעזור בה צתוק — מיפקד של כמה מאות משפחות, אולם במיפקד הזה היתה התחלה ועבודה לעבודתו הטטייסטית של ז"ס ביר שוב העירוני, אשר ממאות הקיע להבנת משפחות בתל אביב.

ההכרנו את ז"ס כחבר. הוא היה עובד כל ימיו, פועל הקלאי ורק בהפסקות מוזה וסטטיסטיקן, בעיר רית הלראביב, מעולם לא יכולתי להבין איך אדם, פועל הקלאי, כר הב מאמרים כל כך כבדים המצ טיינים בכל כך הרבה חומר מספר רים שונים. מתי הוא עושה זאת? הוא היה עובד, שכיריוס ברתר בות, אבל הוא היה לא רק שכיר יום — כ"א מן הראשונים שהלכו להולדה. הוא עמד להיות גם בין המתישבים הראשונים של נהלל, בתפסקות חיפש עבודה ספרותית, וכשנים האחרונות כשהיפש עבודה — לא שמנו לב שהוא כבר בן 60, בן 65 והנה גם בן 70!

הוא היה אדם צנוע מאד, לך תוסיפו לאיש הזה קצת מה שקרד אים עכשיו „הסברה”, לך עשה לעצמו קצת „פובליסיטי” — היה ודאי נחשב לכרא רבא, לאומי ריטה גדולת מפורסמת. אבל מן היום הראשון שאני מכיר אותו היה הוא אדם צנוע, שקט, בנן —

העוד פהנחמה כתובה ומפורטת בפעיפים ומבוססת בסים תיאורטי עשוק. לחברי, עצמם לא היה צורך בפריגרמה, אולם הצורך היה כלפי חזן — הגלו לכלם יש פריגרמות מוכנות ומסוימת ורק אנו הננו בלי פריגרמה — ולכן הבו לנו פריגרמה וכתובות.

השאלה השניה שבה התלבטו לעתים היתה שאלת הרדקטור. הדי כרים קצת זלולו ברדקטורים משר להם, שנראו להם כעין תעשייה ביתית, שאינה מהודרת כלפי חזן. נראה היה צורך ברדקטור מוסמך וידוע ולא מירשהא מכובשי עבד הדי, חבר ועד פועלים או חבר מטר סח פועלים ללא יהום רדקציוני בעולם הספרותי.

הדשאלה השלישית היתה — שאלת השם. לא נות היה להם לאי אלה חברים השם המשונה של המסלטה. „הפועל” ודאי טוב — אולם עד אימתי „צעיר”? בתוספת זך של „צעיר” הוא תקלה רבה לתחשבתה של התנועה בעיני „פרז” לטרים” ופועלים שכאו מהדש ולא ידעו את הסיבות שהגיעו לקבלת תוספת „צעיר” להגדרה „הפועל”. ומכל ההתלבטויות לא יצא כלום: פריגרמה עם פעיפים מכוסמים לא הצליחו להעלות על הכתב. הפריגרמה לא נכתבה כי אם במי שך שנים נוצרה, כעובדה חיה. החמיש לאחר „רדקטורים מוכה

יוסף שפרינצק